פאה
פרק ג

מ"ב

א) המנמר את שדהו, ושייר קלחים לחים, היינו שהיה מלקט את שדהו מקומות מקומות, (דמיחזי כמנומר, לשון "ונמר חברבורותיו (ירמיה יג, כג), שקצר התבואה שנתבשלה ראשון ראשון בשדה , ושייר קלחים לחים, היינו אותן שלא נתבשלו, דאותם ילקטו רק לאחר זמן, כשיתבשלו. ומבואר ברע"ב (ד"ה נותן), וכן פי' התוי"ט בשם הראב"ד, דהקלחים שמלקט עכשיו בשעה שמנמר את שדהו, בזה ודאי נותן פאה אחת, דנחשב קצירה אחת, ואין הנידון של משנתינו אלא על הקלחים הלחים שייר, כשחוזר ומלקט אותם כשנתבשלו, ומיירי שכל אחד ממקומות הנימור הוא כשלשה תלמים של פתיח, דהיינו ב' אמות, והנידון הוא האם הנימור נחשב כאתחלתא דקצירה, ונחשב הכל כקצירה אחת, ונותן פאה אחת, או דלמא לאו אתחלתא דקצירה חשיבא, והנימור מפסיק כדין שדה בור, ונותן פאה מכל אחד ואחד.

ב) ר"ע ס"ל, דנותן פאה מכאו"א, דס"ל דנימור מפסיק, דס"ל דלאו אתחלתא דקצירה חשיבא , וחכמים ס"ל, דנותן פאה מאחד על הכל, דס"ל דאין הנימור מפסיק, דלא היה אלא אתחלתא דקצירה.

ג) הזורע שבת או חרדל בב' או ג' מקומות, היינו ערוגות נפרדות, ויש פחות משיעור ג' תלמים ביניהם, כיון דאין דרכן לזרוע מהן שדה אחת, מודים חכמים לר"ע דנותן פאה לכל אחת ואחת, אע"פ שאין הפסק ג' תלמים ביניהם, דכיון דדרכן לזרען ערוגות, לא צריכי הפסק ג' תלמים (עי' משנ"ר).

ד) אולם צ"ב, מה שייך דין זה לכאן, הא ברישא פליגי חכמים ור"ע במנמר, דקצר מה שכבר נתבשל, והשאיר מה שעדיין לא נתבשל, אי חשיב אתחלתא דקצירה או לא, והכא בסיפא, הנידון הוא בזורע ערוגות נפרדות של שבת או חרדל, דלא בעינן הפסק ג' תלמים, ומה ענין זה אצל זה, והו"ל למיתני ליה לעיל בענין בור המפסיק, דאע"ג דהתם בעינן שיעור ג' תלמים, הכא לא צריך, וצ"ע. אולם בפירוש המשניות פי', דגם הסיפא מיירי במנמר, ע"ש. ולפי זה אתי שפיר המשך הסיפא אחרי הרישא.

[א] והקשה התוי"ט, דאם אינו מלקט אותם כאחת, למה יש חיוב פאה כלל, הא לעיל (בפ"א מ"ד) למדנו, דאין חיוב פאה אלא בדבר שלקיטתו כאחת, כגון תאנה, שאין הכל מתבשל בזמן אחד, ומלקט כל חלק בזמן אחר, כל אחד בזמן שמתבשל, וה"ה הכא, הרי לא התבשל בזמן אחד, וליקט כל חלק בזמן אחר, וא"כ, למה חייב בפאה הא אין לקיטתו כאחת. ותי' התוי"ט תירוץ מחודש, דהא דבעינן שיהא לקיטתו כאחת, היינו בכל אותו אילן, לאפוקי תאנה, שאפי' באותו אילן, אין לקיטתו כאחת, וה"ה הכא, סגי במה שבאותה קלח כל הגרעינים מתבשלים כאחת, והוא פשט מחודש. אולם ראיתי מביאים בשם הגר"א **{עי' משנה ilucidated}** על הירושלמי (ג, א) דמשמע מדבריו שמשנתינו דיש לחלק בין תאנים לתבואה, דבתאנים מוכרח ללקט כל חלק בשמן אחר, דכשחלק אחד מתבשל, אם ימתין מללקטן עד שהכל יתבשל, החלק שכבר התבשל ירקב, אבל בתבואה, נחשב דבר שלקיטתו כאחת, דאם היה ממתין עד שהכל יתייבש, לא היה נרקב מה שכבר התבשל היום, והיה לוקט הכל כאחת, ומה שאינו עושה כן, הוא מפני דכך נוח לו יותר, וכיון דיכול ללקאן כאחת שפיר נחשב מין שלקיטתו כאחת, (ועי' חזו"א שביעית ז').

[ב] דברי ר"ע הם חידוש גדול יותר ממה שאמר ר"מ לעיל (פ"ב מ"א) דהקוצר לשחת מפסיק, דהתם לאו אתחלתא דקצירה היא, כיון דעדיין לא הגיע לשליש גידולה, והכא מחדש ר"ע יותר, דאף קצירה של תבואה שכבר נגמרה, יתכן דלא נחשב אתחלתא דקצירה, וכגון כשקצר חלק זה של התבואה, כששאר התבואה עדיין לא נתבשלה.

[ג] שבת וחרדל, אע"פ שהם ירק, מ"מ חייבין בפאה, משום דלזרע עבידי, היינו דעיקר זריעתן הוא בשביל הזרע שבהם, וכמיני זרעים חשיבי, והביא ר"ע המשנה בכלאים (פ"ג מ"ב) דקתני "חרדל מין זרעים", ובמעשרות (פ"ד מ"ה) קתני "השבת מתעשרת זרע וירק, ע"ש, אלמא דיש להם דין זרעים.